

54^e Jaargang

Dinsdag 5 maart 2019

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Zondekennis

Romeinen 1:28-2:1

In Romeinen 1 wordt concreet gesproken over de verbreiding van de zonde. We vinden hier een van de plaatsen waar de apostel spreekt over homoseksualiteit. Daaraan voorafgaande lezen we de algemene stelling: “Daarom heeft God hen ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinigheid, om hun lichamen onder elkander te onteren” (vers 24). Deze waarheid geldt van alle mensen, welke geaardheid men ook beleeft. Dat kan al verhelderend zijn als we spreken over dit onderwerp. Onreinheid leeft in ieders hart, bij u en bij mij, hetero en homo.

Van hieruit spreekt Paulus dan over homoseksualiteit op zich. Hij noemt als kenmerk: deze zonde gaat in tegen “het natuurlijk gebruik”. Dus ook tegen de scheppingsorde. God heeft de volkeren overgegeven tot het bedrijven van deze zonde. Dat betekent niet dat ieder individueel door de Heere werd overgegeven. Wel geldt het bijvoorbeeld van onze Nederlandse cultuur; heeft de Heere ons volk losgelaten of overgegeven aan de zonde? Als de samenleving dit kenmerk vertoont, dan dringt het virus van de cultuur ook de kerk binnen. Deze zonde komt via de wereld de kerk binnen, ook in afzonderlijke levens.

Dit eerste niveau in de praktijk der zonde gaat voorop. Er volgen nog twee niveaus:

In vers 28 tot 32 komen andere zonden aan de orde. Ook hier weer lezen we dat God mensen heeft overgegeven aan die zonden. De zonden die hier genoemd worden staan dichterbij, komen in ons aller leven in algemene zin voor. Het gaat over grove zonden zoals hoererij en moord, twist en gierigheid, enz. Maar hij noemt ook zonden, die wij minder geneigd zijn serieus te nemen. Rome zou dit lichte zonden noemen, wij doen dat misschien ook. Ik noem er enkele: bedrog, achterklap, hoogmoed, ongehoorzaamheid, onverzoenlijkheid. De apostel stelt deze zonden dus naast en volgend na zonden als homoseksualiteit. De olievlek van de zonde heeft zich hiermee over ieder uitgebreid. Het doortrekt het hele leven. Wij spreken niet over lichte zonden, maar we accepteren deze soort van zonden vrij snel en makkelijk. We maken een heel verkeerd onderscheid. Er waren in de oudheid drie zonden, die als zeer zwaar werden aangezien. De Reformatie echter maakt in principe geen onderscheid tussen de ene en de andere zonde. Homo of hetero, onreinheid bij beiden staan gelijk; alleen de homo die praktiseert, heeft dit uitzonderlijke kenmerk: het is tegen de natuur. Dat maakt ook het gesprek hierover moeizaam en gevoelig. De kerk moet bedenken: spreken we over “onnatuurlijke” zonden, dan moeten we ook eerlijk spreken over “natuurlijke” zonden. Qua ernst staan deze zonden volgens de apostel op één lijn. Zonde is zonde. Deze afweging stelt niet sommigen in het isolement

der zonde, maar komt tot ons allen. Bent u hoogmoedig? Vroom hoogmoedig (dat kan helaas)? Bent u onverzoenlijk? Praten we makkelijk over anderen? Gods wet veroordeelt dat evenzeer. Wie zo onder elkaar over de zonde spreken, zijn te herkennen aan het kleed van de ootmoed. Dan wijzen we niet naar anderen. Ook niet naar overspel of diefstal, naar twist en verharding, naar onbekeerden of gevallenen. De wortel leeft in ieders hart.

Er is nog een derde niveau: in 2:1 komt dan wel de genadeslag: “Daarom zijt gij niet te verontschuldigen, o mens, wie gij zijt, die anderen oordeelt; want waarin gij een ander oordeelt, veroordeelt gij uzelf; want gij, die anderen oordeelt, doet dezelfde dingen.”

Er zijn mensen die anderen oordelen om deze zonden. Dat oordeel over anderen is een kenmerk van onbekeerlijkheid. Dat is in verbinding met ongeloof de zwaarste zonde. We zijn allen zondaren maar als we dat van onszelf ontkennen vanwege een hard oordeel over anderen, dan zijn we wel heel diep besmet met de zonde. En is deze zonde ook niet algemeen? Het gaat niet alleen over een makkelijk en snel oordeel over de buurman, het gaat erom dat we denken er zelf boven te staan. Dat is een teken van Farizeïsme. Dan tonen we helder aan dat we geen genade kennen.

Hoe diep is de zonde tot ons ingedrongen! Hier moeten we allen het hoofd buigen. Het trof me dat een predikant uit onze kerken pasgeleden is begraven (op zijn eigen aanwijzing) met de tekst: En ga niet in het gericht met Uw knecht! Dat is een oprecht teken van eerlijke ootmoed. Als we dat door genade geleerd hebben, dan zijn we door alles heen gezakt en is het bloed der verzoening gepast en nabij. Voor zondaren die in deze diepten zijn terecht gekomen, geldt: Wie in 't stof lag neergebogen, wordt door Hem weer opgericht. Beste lezers, dat hebben we allen nodig. Kennis der zonde die leidt tot ootmoedig geloof!

Ds. P. Roos

Wat moest die boom daar, in het Paradijs?

Ergens in de prachtige Hof van Eden stond -zo vertelt Genesis 2- de boom van kennis van goed en kwaad. En we weten wat er gebeurd is. Eva en Adam hebben er van gegeten en zo is de mensheid in de grootst mogelijke ellende gestort. Dat heeft al voor veel vragen en twijfels gezorgd. Waarom zette God uitgerekend daar, uitgerekend die boom neer? Hij wist toch van tevoren al dat de mens zou vallen? Hij wist toch dat Eva die verleiding niet zou kunnen weerstaan? Hij wist toch dat Adam van de verboden vrucht zou eten? En waarom heeft Hij die boom zo begeerlijk gemaakt? In hoeverre is God daarom Zelf niet mede schuldig aan de zondeval? Hij had dat toch kunnen voorkomen?

Zulke vragen kunnen ook opkomen als we in Richteren 14 lezen dat God Zelf de hand had in dat verboden huwelijk van Simson met die Filistijnse vrouw. Zijn ouders hebben hier tegen gewaarschuwd en dat was terecht. God had in Deuteronomium 7:3 uitdrukkelijk verboden dat Joodse mannen zouden trouwen met heidense vrouwen en andersom. Want dan zouden ze de goden van die heidenen gaan dienen.

En dan komen we ineens dat 4e vers tegen: *'Zijn vader nu en zijn moeder wisten niet dat dit van den HEERE was, dat hij gelegenheid zocht van de Filistijnen'*

Wat betekent dat? We weten wel dat Simson door de Heere geroepen is om tegen de Filistijnen te strijden, maar die vrouw dan; was dat ook van de Heere? Gaat God dan tegen Zijn eigen wet in? Of maakt Hij hier een uitzondering voor Simson? Mag die meer dan een ander? Je voelt wel aan dat dit niet de juiste uitleg van die woorden kan zijn. Niemand, ook Simson niet, krijgt van de Heere toestemming om te zondigen. En God zet de mens ook nooit tot de zonde aan. Adam en Eva niet en ook Simson niet. God is geen auteur van de zonde.

Maar de Heere heeft dit in het leven van Simson wel willen toelaten en gebruiken. De schrijver van het boek Richteren

maakt er ons achteraf attent op dat dit van de Heere was. Maar dat was toen nog niet duidelijk, zeker niet voor zijn ouders. Zij wisten niet wat ze hiermee aan moesten. Maar God wist het gelukkig nog wel. Hij stuurt Simson deze weg niet op, maar Hij bestuurt deze weg wel. Hij regeert wel over de zondaar en Hij weet ook kromme zondige wegen recht te buigen. Hij wil Simson gebruiken, hoe zondig die in zichzelf ook is.

Dat is de lijn die we in heel de Schrift tegenkomen. Zo is het al begonnen in het Paradijs. God heeft de zondeval niet gewild, maar Hij heeft via die weg wel Zijn genade in Christus geopenbaard. God stuwt Zijn verlossing dwars door alle zonden en gebreken van mensen heen. Hij maakt geen gebruik van zondeloze heilige engelen, maar zondige onheilige mensen. We zien dat bij de richters. We zien het ook bij de koningen. Want ook bij hen gebeurt van alles. Kijk eens naar al die duistere figuren in de stamboom van de Heere Jezus. Echtrekers, hoereerders, moordenaars, godslasteraars. Maar de Heere maakt toch gebruik van hen en Hij gaat door met Zijn heilswerk, dwars door alle zonden heen.

De mens blijft ten volle verantwoordelijk voor zijn eigen daden. Maar op een voor ons mysterieuze manier bestuurt God het zo, dat het dienstbaar wordt voor Zijn heilsplan.

De Joodse leiders hebben de Heere Jezus gehaat en ze hebben Hem met list en bedrog gevangengenomen en laten doden. In Zijn Pinksterpreek beschuldigt Petrus hen rechtstreeks: *'Deze Jezus, Dien jij gekruisigd hebt!'* En hij heeft ze misschien wel aangekeken en aangewezen: *'En jij hebt ook meegedaan... en jij was er ook bij!'* Maar in diezelfde preek zegt Petrus: *'Dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt jij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood'*.

Dat loopt wonderlijk door elkaar heen. Vroeger zeiden de mensen: *'De Heere slaat met een kromme stok weleens een rechte slag'*. En dat is maar met één woord te verklaren: genade. Al is *'verklaren'* niet eens het goede woord, want genade is niet te verklaren. Het is alleen te bewonderen. En het is een groot wonder dat de Heere Simson nog wilde gebruiken. Maar Hij ziet de zonde niet door de vingers. En daar is Simson later wel achter gekomen. Jonge mensen, bedenk dat. Laat Simson in dit opzicht een waarschuwend voorbeeld zijn.

Ds. M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Richteren 14:3

Zijn vader nu en zijn moeder wisten niet dat dit van den HEERE was...

In Handelingen 19:21 lezen we van Paulus' plan. Door Macedonië en Achaje wil Paulus naar Jeruzalem. In verschillende opzichten bleef Jeruzalem voor Paulus spreken. Maar ook trekken. Daar was de eerste christelijke gemeente gesticht door de Koning van de Kerk, Jezus Christus de Heere. Paulus kende een band aan de moedergemeente. Voor zover mogelijk werkte Paulus aan de sociale voorziening van de noodlijdende gemeente te Jeruzalem. Aan het eind van Hand. 19: 21 lezen we: Nadat ik aldaar, nl. in Jeruzalem, zal geweest zijn, moet ik ook Rome zien. Uiteraard ontbreekt het Deo Volente beslist niet. We kunnen onderschrijven wat in de kanttkening staat. Dit schijnt Paulus ook bijzonder van God geopenbaard te zijn. Gebedsoverleg met de Heere over werkplaats of werkwijze was Paulus eigen. Dat is zo bij moeite en dan bijzonder bij te behandelen teksten voor de zondagsdienst. Paulus' zin om in Rome te zijn werd ook de opdracht van de Heere om er heen te gaan. In de nacht, en welk een nacht, heeft de Heere het tot Paulus gezegd. Weten we als dienaar van 's Heeren woorden in de nacht? Nachtwoorden voor het persoonlijk en ambtelijk leven of werk. Wie in 's Heeren dienst mag zijn heeft een getrouwe, meelevende Heere als Dienstgever en Leidsman. Na het spreken van de Heere tot Paulus is er heel wat gebeurd. Maar al gingen de dagen door en was de weg lang, het ging op Rome aan. En Rome kwam in het zicht. Rome, de stad van de wereld. Wie van ons weet niets van Rome. Bijzonder 25 december Eerste Kerstdag lezen en horen we van keizer Augustus en zijn bevel en opdracht. De gehele wereld moest beschreven worden. De wereld

Paulus en Rome 8

kwam in beweging. Rome regeerde. In de dagen van Paulus was de situatie niet anders. Met aan het hoofd keizer Nero. De christenhater onder de keizers. Ook in zijn tijd was er de keizercultus. Vanaf de tijd van Augustus werd aan de keizer goddelijke eer toegekend. In die wereld kwamen joden in Rome wonen. Maar de regerende koning Jezus heeft er zelfs een gemeente gesticht. 's Heeren daad en resultaat bleven. Paulus werd er zelfs bekend. In Korinthe kwam Paulus in aanraking met Aquila en Priscilla, afkomstig uit Rome. Van hen heeft Paulus gehoord van 's Heeren werk in Rome. Wat Paulus hoorde deed veel bij Paulus. Het schrijven van een brief en het uitzien naar ontmoeting. We hebben er al meer op gewezen. Leven wil leven spreken. Kerkelijk en interkerkelijk. En dan gaat het over de drie-enige God en Gods deugden en werken. Let op Paulus en zijn werken. Hoe dichterbij Paulus bij Rome komt, hoe sterker het verlangen. Toch stond de liefde niet voorop, maar de wil en opdracht van de Heere (Hand. 9:11) stonden bovenaan in Paulus' leven. Is dat ook zo bij ons? Van Paulus lezen we in Hand. 28 zijn levensdoel. Gekomen in de stad Rome gebeurt er iets treffends waarin duidelijk gezien wordt de leiding van de Heere. Legercommandant Julius had zijn taak volbracht. Aan de commandant van de lijfwacht te Rome werd een goed getuigenis doorgegeven van Paulus. Ook werd bekend dat Paulus een romeins burger was. Het gevolg was dat Paulus mocht wonen in een eigen gehuurde woning. Hand. 28:30. We kunnen wel aannemen dat de huur door vrienden betaald werd. Daar Paulus een gevangene was, werd Paulus dag en nacht bewaakt door een romeinse soldaat. Hinderlijk? Voor Paulus niet. Paulus leefde bij het woord: Zaaït aan alle wateren. Met de bemoediging: Welgelukzalig zijt gijlieden, die aan alle wateren zaaït (Jes. 32:20). Zaaïen behoort tot het hoofdwerk van de zaaier. Op het juiste zaaïen komt het aan. Het is van betekenis. Laten we letten op de grote getrouwe Zaaier Jezus Christus. In woorden en daden. De

zaaier Paulus geeft ons ook lessen. Een echte zaaier zaaït met zijn hart en met lust. Het beeld in de Schrift en het geziene beeld van de vorige eeuw gaat mee in het ambtelijke leven. Psalm 119:7 (berijmd). Het slot van Handelingen 28 wijst op wat Paulus' leven was. Zijn huis had een open deur en ieder was welkom. Zijn huis was een gastvrije pastorie. Een evangelisatiepost. Een preekplaats. Prediken deed Paulus. Het werk van Gods heraut. Veel deed Paulus horen. Van het Koninkrijk Gods. Paulus gelijkt op zijn Zender. Die voldeed aan de roeping van Zijn Vader. Verkondigde het Evangelie van het Koninkrijk Gods. Openlijk zei Jezus: Daartoe ben Ik geroepen. Het Koninkrijk Gods moest komen op aarde. Gesticht en uitgebreid. Onderdanen van de satan, dienaren van de zonde, worden burgers van het eeuwige Rijk Gods. Waarvan Jezus Christus de eeuwige Koning is. In de stad van Nero, waar de troon van satan was, worden mensen wederom geboren en gaan leven als burgers van het Godsrijk. Dit staat vast. De Koning van het Godsrijk heeft onderdanen en houdt onderdanen. Zijn Rijk zal eeuwig bestaan. Een treffende eigenschap van het Koninkrijk Gods is niet spijs en drank, maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap door de Heilige Geest. Wat Paulus schreef in de brief (Rom. 14:17) heeft hij onderstreept in huis. Paulus leerde ook rijk van de Heere Jezus Christus. De gave, het geschenk van God. Waarom en waartoe. Duidelijk kwamen naar voren de staten van Jezus Christus en de betekenis ervan. Jezus Christus de Vervuller van de profetieën. De totale verlorenheid van ieder mens en de zaligheid van de mens. Door het betalende, verzoenende bloed van Jezus Christus de Geborene, de Gekruisigde en Opgestane. De volkomen Zaligmaker in de hemel. Hem te kennen. Het leven met en door Hem is het leven. Leren geen verleden tijd.

Ds. M.C. Tanis

Zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven. Habakuk 2:3b

In Spreuken 25:11 lezen we ‘Een rede, op zijn pas gesproken, is als gouden appels op zilveren gebeelde schalen.’ Gouden appels die op zilveren schalen liggen, dat is een mooi gezicht. Zo is het ook met een woord dat op het juiste moment wordt gesproken. Dat geldt in het gewone leven, maar het geldt bijzonder als het gaat over geestelijke zaken. “Dat is mooi in een christen, maar vooral in een predikant. Als een predikant zo’n talent ontvangen heeft dat hij een gepast woord voortbrengt naar de aard van zijn toehoorders.” Zo iemand was Paulus. Christus, de Leraar ter gerechtigheid, deed dit op een volmaakte manier. Hij sprak met de moeden een woord ter rechter tijd. We horen dat in de zaligsprekingen. De profeten van het Oude Testament spraken ook gepaste woorden tot hun hoorders. Dat blijkt ook uit de tekstwoorden. ‘Zo Hij vertoeft.’ Hier gaat het niet over de koning van Babel, maar over de Heere Jezus. Aan Habakuk wordt beloofd dat de Heere Zijn Zoon zeker zal zenden. Dat is vertroostend voor de profeet. De Heere is in het vlees gekomen, Hij heeft de ware menselijke natuur aangenomen. De Heere komt ook tot een verlaten ziel. De Heere zal ook ten oordeel komen. De Heere is niet kort na de zondeval geboren. Het heeft duizenden jaren geduurd. Soms moet een verlaten ziel klagen dat de Heere Zijn Aangezicht verbergt. De wederkomst blijft tot op heden uit. Spotters zeggen: waar blijft de vervulling van de beloften van de wederkomst? De zielen onder het altaar verlangen ernaar en Gods kinderen zien er naar uit. Wat is de reden van het ‘vertoeven’? Wat het volk Israël betreft zouden kerk en staat in diep verval raken voordat de Zaligmaker geboren zou worden. Wat de komst tot een verlaten ziel betreft zijn er zonden die scheiding maken tussen de Heere en de ziel. “Zolang er hoereerders zijn, wil de echte Man niet komen.” Verlaten zielen moeten eerst hun begeerten aan de Heere bekend maken voordat Hij tot hen komt. De Heere wil ook beproeven of Zijn kinderen wel tevreden zijn met de ontvangen genade. De Heere vertoeft Zijn komst opdat Gods kinderen blij zouden zijn met Zijn komst. Als de Heere altijd onmiddellijk zou komen, zouden de Zijnen te weelderig worden. De wederkomst wacht omdat eerst al de profetieën nog vervuld moeten worden. De Heere betoont Zijn lankmoedigheid nog aan de goddelozen. Gods kinderen moeten bekeerd worden. Wat moet de uitwerking zijn van dit vertoeven? ‘Zo Hij vertoeft, verbeid Hem.’ De Heere heeft Zijn eerste komst voorzegd, ook Zijn komst tot een verlaten ziel en Zijn wederkomst. Het verbeiden houdt ook in dat de komst van Christus aangenaam zal zijn voor de ziel van Gods kinderen. Alles wat de komst van Christus kan verhinderen moet weggenomen worden. Verbeiden betekent met verlangen uitzien naar de komst van

de Heere. Verbeiden betekent ook dat de beloften aangaande de komst van Christus werkzaamheden geven in de binnenkamer. Verbeiden gaat ook gepaard met groot geduld. Waarom dient de komst van de Heere verbeid te worden? Omdat Hij gewisselijk zal komen en niet achterblijven. De Heere kan niet wegblijven. Het ligt immers in de raad van God besloten. Zo was het met de eerste komst van Christus op aarde. De gelovigen van het Oude Testament wisten dat Christus als Borg zou komen. Dat was hen bekend uit de beloften. De schaduwen, profetieën en voorbeelden van het Oude Testament zijn in de komst van Christus vervuld. De Heere komt ook zeker tot een verlaten ziel. Die komst neemt de droefheid weg. De Heere zal zeker wederkomen om te oordelen de levenden en de doden. God heeft die dag vastgesteld.

Toepassing. De tekst is een getrouw woord. Christus is immers geboren in Bethlehem. De Heere komt ook tot verlaten zielen. Zo is de derde komst, de komst ten oordeel, ook zeker. “Is hier een klagende ziel die moet zeggen: Zie ik ter rechterhand, zie ik ter linkerhand, ik zie Hem niet. In mijn bidden ben ik nalatig en dodig. En is er nog een aanblikje, het is zo klein. Wij antwoorden u: Hij zal zeker komen. Acht u gelukkig dat u wachten mag. Wees echter niet tevreden met uw tegenwoordige toestand. Onderzoek eens naar de reden waarom de Heere Zijn aangezicht verbergt. Het u niet vaak lust of verdorvenheid die geworden is als een rechteroog en – hand en waarvan u niet af wilt? O, dat kan de oorzaak zijn waarom de Heere Jezus Zich niet ontdekt aan uw ziel.” Het kan ook zijn dat u meer op ontvangen genade steunt dan op de Heere Jezus. Het kan ook zijn dat uw ziel niet genoeg ontledigd is. Er staat immers in Psalm 102:18 dat de Heere Zich zal wenden tot het gebed van degene die gans ontbloot is. Het is ook mogelijk dat u het historische geloof aanziet voor waar zaligmakend geloof. “Geloof aan Jezus is nog geen geloof in Hem.” Kinderen Gods, houdt aan met de Kananese vrouw. De Heere ziet uw tranen en uw worstelingen. De Heere zal gewisselijk komen. “Maar u, zondaar, die met de komst van de Heere wilt spotten, omdat het oordeel niet snel komt op de boze daad, met een hart vol om kwaad te doen. Hij zal komen! Hij zal op het laatst de treden verdubbelen. Hij is wel lankmoedig. Hij zal komen met vele duizenden van engelen met de geopende boeken. Hij zal u verdoemen! Zult u, om een korte tijd uw lust te volgen, een eeuwige pijn willen verduren? Vergis u niet: de pijn zal zwaar zijn! Overdenk dit. Wij hopen dat de schrik des Heeren u mag bewegen tot het geloof in de Heere Jezus. Amen.”

Ds. A. van Heteren

AMBTSDRAGERS- CONFERENTIE

Op 30 maart wordt een ambtsdragers-conferentie georganiseerd door het organiserend comité. De vergadering wordt gehouden in het gebouw van de TUA te Apeldoorn. Prof. Dr. H. J. Selderhuis houdt een referaat over: de CGK-het einde?

Ter inleiding schrijft hij het volgende:

“GTU, sarnenwerkingsgemeenten, afvaardiging naar de classis, vrouw en ambt, homofilie, instemming ambtsdragers met de belijdenis, tweede dienst. Hoeveel kwesties kan een kerk aan voordat ze eronder bezwijkt? Hoeveel verschil van mening kun je verdragen voordat een kerkverband het begeeft? En wat moet je hier allemaal mee als je gewoon diaken, ouderling, evangelist of predikant wilt zijn? Het einde van de CGK is al vele malen eerder voorspeld, maar met gebed en begrip hebben we het onder de zegen van de HIEERE nog met elkaar weten te redden. Maar blijft dat zo doorgaan?

Zeker, in andere kerkverbanden spelen deze dingen net zo. Onderhuids of aan de oppervlakte. Maar dat is minder dan een schrale troost en kan een gevoel van moedeloosheid en radeloosheid alleen maar versterken. Waar komen al deze problemen toch vandaan en wat moeten we ermee?”

Dit klinkt als een noodkreet. Zou het in ons blad hebben gestaan, dan zouden we het misschien eerder terzijde geschoven hebben. Maar het wordt nu gehoord in een bredere setting.

Het roept bij mij veel herkenning op. Ik ben dankbaar dat in ieder geval de gevaren gezien worden. Vandaar dat ik hier ook graag wat nader op in ga. Met de bedoeling dat we vanuit onze kring ook belangstelling zullen tonen voor deze zaak. Het gaat ons immers allemaal aan.

Prof. Selderhuis heeft al eerder aangegeven bezorgd te zijn over onze kerken. Wat zou het mooi zijn als we met elkaar de ontwikkelingen ernstig onder ogen zouden zien. Selderhuis noemt ontwikkelingen die leven in het meer eigentijdse en modernistische kamp van ons kerkvolk. We zouden hier ook gevaren kunnen noemen, die de meer traditionele en behoudende gemeenten bedreigen. Heel het Reformatorisch deel van kerkelijk Nederland biedt onvoldoende weerstand aan de tijdgeest. We hebben het al eerder opgemerkt: we zitten allemaal in dezelfde trein, de een wat meer voorin en de ander meer naar achteren. De trein rijdt naar een gevaarlijke plek, bijvoorbeeld een spoorbrug over een ravijn die op instorten staat. Je kunt dan in de trein wel een discussie aangaan en men kan achterin wel verwijten richten aan hen die voorin zitten, maar dat biedt dan toch geen uitkomst. Ik dacht zelf dezer dagen dat ik persoonlijk en met mij mijn generatie het verval van de kerk aan den lijve heb ondervonden en meegemaakt; en dus dat we daar op de een of andere manier mede debet aan zijn. Dat is een aangrijpende gedachte.

Er zijn ook bedreigingen vanuit de maatschappij van nu. Wat zal de koopzondag betekenen voor winkelpersoneel? Zullen sociale media hun greep op onze jeugd en onze ouderen verstevigen? Hoe lang zal de vrijheid van godsdienst nog gewaarborgd zijn? Wat werkt de islamisering in Nederland op den duur uit? Stel u zich voor dat christenen ooit zouden moeten vluchten naar landen als Honga-

rije, Polen of Rusland, omdat daar meer kennis is van het Woord dan hier? Zou dat kunnen?

Emerituspredikanten hebben het voorrecht dat zij meer zicht hebben op de hele kerk, tenminste een groter deel van de kerk dan alleen de plaatselijke gemeente. De verschijnselen die hierboven werden opgesomd, kunnen vanuit die ervaring nog aangevuld worden. Maar we hebben genoeg op ons bord als we denken aan wat in de aankondiging wordt genoemd.

Een acuut probleem dat verlamdend werkt op ons kerkelijke leven, is het concrete beginsel van autonomie. Gemeenten vervallen plaatselijk tot praktijken die in strijd zijn met Schrift en Kerkorde. Ieder gaat zijn eigen gang. Ieder doet wat goed is in eigen ogen. Hiermee valt de kerk uiteen. Er is ook iets tegen te doen, vanuit de KO. De hotelkerk doet zijn intrede steeds meer, ook bij ons. Hiermee vervalt het goed recht van de Afscheiding en brokkelen de kerkmuren verder af.

Maar misschien wil de Heere geven dat we met elkaar toch de bressen kunnen toemuren. En hiertoe kan deze bijeenkomst wellicht deuren openen.

In Gods Woord worden ook verschijnselen als deze genoemd. Denk aan de scheuring onder de twaalf stammen of de verdeeldheid in Corinthen. Bij de twaalf stammen wordt het aangediend als een oordeel van God: de scheuring was van de Heere. Zo spreekt Paulus niet over de lijnen die de Corinthiërs verdeelden (1 Cor.1:10v). Maar beide aspecten vragen om aandacht. Deze omwenteling was van de Heere (1 Kon.12:15). Dat is een eerste overweging. Het oordeel begint bij het huis Gods. Dat oordeel zien we gebeuren. Vaak horen we de roep onder ons dat we een zijn in verscheidenheid. Die bewering strijdt met de gedachte van het oordeel Gods over de kerk. Dat oordeel vraagt om bekering en gebed. En dus niet om sussende gebaren die onder dat oordeel uit willen leiden. Als de kerk in ballingschap verkeert, hangt de harp aan de wilgen en het is nog erger als de harp blijft doorzingen. Het is tijd voor de klaagzang over onszelf en over de kerk.

In die weg wil de Heere met Zijn Geest wederkeren. Maar de Heere wil ook mensen gebruiken daartoe. Paulus was een van degenen die toonden dat er ook verkeerde scheidslijnen lopen.

Hoe dan ook, beginsel en kerk zijn ons allen lief. Het beginsel zal het hopelijk langer mogen uithouden dan de kerk. En verder is het alweer een Synodejaar. Daar kan alweer heel veel duidelijk worden, hoe de zaken zich ook ontwikkelen. In ieder geval zien we uit naar de aangekondigde ambtsdragersbijeenkomst. Verontrusting over de kerken kan ook saambindend werken. Het kan zelfs interkerkelijk meer verbondenheid en vereniging geven. De motieven die dat ontraden, worden steeds dunner en zwakker. In plaats van de oude eenheidsbanden kunnen er ook weer nieuwe ontstaan. Moge de Heere ons die doen zien!

De wederkomst

Ik moet nodig een vraag over de wederkomst beantwoorden en dank aan de vraagsteller voor zijn geduld. Ik heb enige vragen voorrang gegeven, maar nu bent u dan toch aan de beurt. De vraag van onze geachte abonnee gaat over de wederkomst. Hij ervaart een zekere tegenstrijdigheid als het gaat over de oproep om haast te maken (de Heere Jezus komt immers plotseling, als een dief in de nacht) en het feit dat er nog dingen moeten gebeuren, bijvoorbeeld ten aanzien van het joodse volk. Graag ga ik op het een en ander in.

Wanneer vindt de wederkomst van de Heere Jezus plaats? De exacte tijd is niet te bepalen. Alle in het verleden gemaakte berekeningen en voorspellingen zijn gewoon niet uit gekomen. Van die dag en dat uur weet niemand. Zo zegt de Heere Jezus het in Mattheus 24 vers 36. Wel zegt Hij dat het vlak voor de wederkomst op aarde net zo zal zijn als in de dagen van Noach, namelijk een onbezorgd bezig zijn van de mensen met de dingen van het hier en nu. Men geloofde de waarschuwendende woorden van Noach niet, “totdat de zondvloed kwam en hen allen weg nam”. Als je een dergelijke houding hebt zal de komst van de Heere op de wolken een volstrekt plotseling gebeuren zijn. Ook een fataal gebeuren omdat de Heere verschijnt om het definitieve eindoordeel uit te spreken. De Heere roept daarom op om te waken. Dat is een heel andere houding dan zorgeloosheid. Dat is de geestelijke houding van het besef dat alles hier tijdelijk is. Dat is de houding van het gebed, het gebed om de wederkomst van de Heere, het herstel van alles, en de straf over alle goddeloosheid.

Het definitieve en het onomkeerbare dat plaats vindt bij de wederkomst, heeft natuurlijk ook al plaats gevonden bij degenen die door de dood uit dit leven werden weg geroepen. En ook de dood kan komen als een dief in de nacht. Ook de dood eist voorbereiding, een biddend waken en een wakend bidden.

De Heere Jezus noemt in bijvoorbeeld Mattheus 24 verschillende tekenen die aan Zijn komst en dus aan het einde van de aardse bedeling vooraf zullen gaan. Oorlogen en geruchten van oorlogen noemt Hij, maar Hij voegt er wel aan toe: en nog is het einde niet. Als het gaat over het definitieve einde noemt Hij als het alles beslissende teken de verkondiging van het Evangelie in de gehele wereld. Lees maar vers 14: “En het Evangelie des Koninkrijks zal in de gehele wereld gepredikt worden, tot een getuigenis alle volken, en dan zal het einde komen”. Hoewel de Schrift hoop geeft op grote dingen onder Israël, vind ik het altijd opmerkelijk dat de Heiland daar nooit met een woord over rept. Ook het laatste bijbelboek, waarin ons veel over het einde der tijden wordt onthuld, is sober over die zaken waarvan de apostel Paulus bijvoorbeeld schrijft in Romeinen 11. Daar lezen we

toch duidelijk dat “de verharding voor een deel over Israël gekomen is, totdat de volheid der heidenen zal zijn ingegaan”, vers 25.

Wel worden in Openbaring 7 alle stammen van Israël genoemd, en daarna is er ook sprake van een grote schare uit alle volken. Maar het alles beslissende teken dat vooraf gaat aan Jezus’ wederkomst is, volgens Zijn eigen woorden, de verkondiging van het Evangelie van het Koninkrijk der hemelen onder alle volkeren.

Duidelijk is dus dat we ten allen tijde bereid moeten zijn. Wat is dat, bereid zijn? Dat is in het geloof zien en erkennen dat ons aardse huis wordt afgebroken. Met andere woorden, dat we eenmaal zullen sterven. Het is in het geloof zien en belijden dat sterven niets anders is dan God ontmoeten. Dat is ook erkennen voor Gods heilig Aangezicht dat we niet voor Hem kunnen bestaan. Bereid zijn is met onze zonde en schuld eens voor het eerst en telkens opnieuw de toevlucht nemen tot het bloed en de gerechtigheid van de Heere Jezus. Bereid zijn is het gebed kennen om een hart dat Gode welbehagelijk is en los mag komen van alles waar een mens van nature zijn lust in heeft en betrouwen op stelt.

Hoe aangrijpend de wederkomst ook is en het daarmee samenhangende oordeel, de beslissing valt hier en nu. Zij die straks aan de rechterhand van Christus geplaatst zullen worden, zijn diegenen die hier door de poort van de wedergeboorte op het smalle pad des levens terecht kwamen en de goede keuze leerden doen. Juist zij kunnen soms zo vrezen vanwege de nooit ophoudende zelfkennis. Maar juist zij ook weten altijd weer de weg naar de Heere te vinden, met de bede van de tollenaar: O God, wees mij zondaar genadig!

Met dank voor uw vraag en een hartelijke groet voor u en alle lezers.

Ds. K. Hoefnagel

Christus en de bezetene van Gadara (2)

En zij voeren voort naar het land der Gadarénen, hetwelk is tegenover Galiléa. En als Hij aan het land uitgegaan was, ontmoette Hem een zeker man uit de stad, die van overlangen tijd met duivelen was bezeten geweest; en hij was met geen klederen gekleed, en bleef in geen huis, maar in de graven. (Lukas 8:26-27)

Heel wat keren hebben we in de achterliggende periode nagedacht over het begin van de Eerste Thessalonicenzen-brief. Het lijkt me wijs om deze behandeling voor enige tijd te onderbreken en nu eerst een wat kortere serie over 'Christus en de bezetene van Gadara' te laten volgen.

Kracht

De vorige keer hebben we al kort stil gestaan bij het portret van de bezetene van Gadara. We hebben toen gelet op zijn verschijning ('*hij was met geen klederen gekleed*') en zijn woonplaats ('*in geen huis, maar in de graven*'). Er zijn echter nog twee dingen waarin zijn bezetenheid blijkt. In de derde plaats noem ik zijn geweldige kracht. We lezen in vers 29, '*Want Hij had den onreinen geest geboden dat hij van den mens zou uitvaren; want hij had hem menigen tijd bevangen gehad; en hij werd met ketenen en met boeien gebonden om bewaard te zijn; en hij verbrak de banden, en werd van den duivel gedreven in de woestijnen*'. Deze man had een geweldige kracht ontvangen van de vorst der duisternis. En die kracht gebruikte hij, zo lezen we in Mattheüs 8:28, om voorbijgangers aan te vallen. O, de mensen van Gadara hadden wel meermaals geprobeerd om deze man te binden. Met handkettingen en voetboeien. Maar de bezetene had al die kettingen in stukken gebroken en de voetboeien had hij verbrijzeld.

Nog een vierde punt waarin de bezetenheid van deze man blijkt: zijn zelfverwoestende gedrag. In Markus 5:5 lezen we: '*En hij was altijd, nacht en dag, op de bergen en in de graven, roepende en slaande zichzelf met stenen*'. Deze man schreeuwde het in zijn omgeving uit van angst, terwijl hij zichzelf verwondde door zich te slaan met scherpe stenen.

Occultisme

Dát is het aangrijpende beeld dat ons van de bezetene van Gadara getekend wordt: een man zonder kleding en zonder schaamtegevoel; wonend in de graven; met een geweldige kracht waarin hij anderen bedreigt en zichzelf beschadigt. Vooral ook een man met een uitgesproken vijandschap tegen God en Christus.

Kunnen we de lijn trekken van deze bezetene naar elk mens van nature? We zullen hier zorgvuldig moeten onderscheiden. De letterlijke vorm van bezetenheid zoals we die hier in Gadara tegenkomen, geldt gelukkig niet voor alle mensen van nature. Terecht is wel gesteld, dat juist wanneer men zich op het bijzondere machtsgebied van de vorst der duisternis begeeft en men zich daaraan overgeeft (denk aan vormen van occultisme), we de duivel een speciaal recht geven om letterlijk bezit van een mens te nemen. Op een manier die letterlijk vergelijkbaar is met de bezetene van de tekst.

Illustratie onder vergrootglas

Maar dat doet niets af aan het feit dat de bezetene geestelijk gesproken wel een illustratie is – een illustratie onder een vergrootglas – van de gevallen mens. Zó hebben onze oude schrijvers daar ook over geschreven. Ze legden in hun behandeling van bezetenheid niet de nadruk op de verschillen tussen de speciale vorm van bezetenheid zoals we die in de Evangelieën ontmoeten, en het 'de duivel toegevallen zijn' (al moeten die verschillen wel even worden aangestipt). Maar ze legden juist de nadruk op de overeenkomsten.

De vorige keer verwees ik al naar wat de Heere Jezus in Johannes 8 zegt tegen de Joden: 'Gij zijt uit den vader den duivel'. Ik citeer in dit verband uit de verklaring van George Hutcheson, die nauw aansluit bij Calvijn: 'Het moet niet als een dwaasheid beschouwd worden, maar als de gezonde leer van Christus, om te stellen dat niet alleen zij die zich sterk beroemen op hun voorrechten, maar zelfs zij die lid zijn

van een ware kerk, in werkelijkheid en in Gods ogen niets anders zijn dan ledematen en kinderen van de satan, zolang zij onbekeerd zijn en een slecht leven leiden. Want Jezus zegt van deze Joden: 'Gij zijt uit den vader den duivel'. Tot zover Hutcheson, die ons op deze manier dringend waarschuwt tegen verbondsautomatisme en oppervlakkig roemen dat wij allen kinderen van God zijn!

Levende preek

De bezetene van Gadara is dus een levende preek van het stuk der ellende. Deze man maakt in een heel verregaande mate duidelijk zichtbaar, hoe groot onze nood van nature is. Hoe ernstig onze toestand is. Geestelijk gezien is onze woonplaats ook in de graven: In het graf van de zonde en van de goddeloosheid of in het keurig witgepleisterde graf van onze godsdienst. En laten we er even op letten: Daar wás deze man niet alleen; daar wóónde hij ook. Zo is het van nature bij ons ook. We voelen ons er ook nog thuis.

Geestelijk gezien doen we hetzelfde als deze man: we verwonden ons met elke zonde, zoals de bezetene zich met stenen sloeg. En misschien is het in uw of jouw leven ook wel zo, dat u intussen geplaagd wordt door het besef van de dood. Zoals deze man gepijnigd werd, zo wordt u gepijnigd. Iedere dag opnieuw wordt u eraan herinnerd: ik moet een keer sterven.

Wat wordt het wonder onbevattelijk en ook sprekend, dat Christus juist voor deze bezetene wilde overvaren naar de andere zijde. Door een nacht van storm en golven kwam Hij om deze man te zoeken en zalig te maken!

ds. A.J.T. Ruys

Heilig leven (1)

“Hoe bevindt u zich onder inwendige beproevingen, als de werking van de zonde in uw hart gevoeld wordt? Paulus riep uit: “Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?” [Rom. 7]. Gods oprechte kinderen treuren, belijden, strijden en bidden tegen de zonden. Zij beschouwen de heiligheid als het grootste sieraad in de wereld. Zij vluchten in deze inwendige strijd tot Jezus om hulp. Onderzoek uzelf. Hoe is dat in uw leven?”

Op de dag dat ik dit artikel voor Bewaar het Pand zou inleveren, het eerste van een nieuwe reeks, lazen mijn vrouw en ik deze regels. U treft ze aan in het Bijbels dagboek *Eén ding is nodig*, samengesteld uit de geschriften van John Bunyan [21 februari]. Een opmerkelijke bewering: “Gods kinderen beschouwen de heiligheid als het grootste sieraad in de wereld.” Het is een terechte belijdenis. Heiligheid, dat is het kenmerk van allen die door het geloof en door Gods genade het eigendom van Christus zijn geworden. Belijdt de kerk der Reformatie dat ook niet in het eerste antwoord van de catechismus? De enige troost in leven en in sterven. Dat is, dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en in het sterven, niet meer mezelf ten eigendom ben, maar dat ik het eigendom geworden ben van Jezus Christus. Hoe kwam het zo? Hij heeft met Zijn kostbaar bloed voor mijn zonden volkomen betaald; zo is mijn hemelhoge zondeschuld bij God verzoend. Niet minder heeft Hij mij uit de heerschappij van de duivel verlost; zo is de macht van de zonde gebroken. Hij bewaart mij ook zo volkomen, dat zonder de wil van mijn hemelse Vader zelfs geen haar van mijn hoofd gekrenkt wordt. Door Zijn toedoen zal mij alles wat mij overkomt tot mijn zaligheid dienen. Door Zijn Heilige Geest die Hij mij schonk, verzekert Hij mij van het eeuwige leven. En in dit aardse leven? Hij maakt mij van harte bereid en gewillig om voortaan voor Hem te leven. Aldus de belijdenis van Gods kerk aangaande haar troost en hoop.

“... voor Hem voortaan te leven van harte gewillig en bereid...” – wat is het anders dan: heilig te leven. Afgezonderd. Op Zijn eer en dienst gericht. Het zal niet anders kunnen en mogen. De schuldig bevonden misdadiger die de zwaarste straf heeft verdiend, ontving vrijspraak. Tot zijn eigen verbijstering. Het requisitoir van de officier van justitie was glashelder geweest in de opsomming van alle begane misdaden. Was ook rechtvaardig in de strafeis, overeenkomstig de geldende wet. Er was geen ontkomen aan. De rechter zou vonnis moeten wijzen. Niets kon ter verontschuldiging worden aangevoerd. Alle verzachtende omstandigheden moesten als niet relevant terzijde worden geschoven. Volkomen toerekeningsvatbaar was deze overtreder. Hij had vrijwillig en moedwillig en bij voortdurende herhaling de wet met voeten getreden. Hem wachtte de aller-zwaarste straf. Maar wat een wonder nu. De uitspraak behelsde ontslag van rechtsvervolging en onvoorwaardelijke vrijspraak. Hij was van het ene op het andere moment vrij man. De deuren van gevangenis en gerechtsgebouw gingen open. Hij mocht vrij ademen, en gaan en staan waar hij wilde. Een ander namelijk had op zich genomen om de straf te ondergaan. De advocaat zelf had vrijwillig onder het oordeel gebogen en liet zich gevangen nemen en straffen. De achtergrond van deze ongedachte rolwisseling? Pure mensenzelfliefde. Loutere ontferming en mededogen met deze criminele misdadiger. De boeien werden hem ontnomen en die ander aangedaan.

Wat zal nu de vrucht van zulk een vrijspraak zijn? Schuld en straf zijn van hem weggenomen. Zijn oude leven hadden hem tot een te bestraffen persoon gemaakt. Het was alleen door de tussenkomst van die ander dan hij nu een nieuw begin mocht maken. Hoe zal hij zijn hernieuwde leven ingaan? Zal hij opnieuw de verkeerde weg inslaan? Zal hij zich ook nu weer overgeven aan

de verleidingen die hem op het slechte spoor hadden gebracht? Of brengt het offer dat die ander voor hem bracht hem tot de verplichting om nu een andere weg in te slaan? Door de ervaring geleerd en beschaamd over zo veel goed tegenover zo veel kwaad?

U begrijpt, het bovenstaande is maar een voorbeeld, een soort gelijkenis. Onder het lezen hebt u de bedoeling ervan al wel ingevuld. Ik citeerde iets uit onze Heidelberger. Dat was de eerste vraag met het antwoord. Ik neem nu een grote sprong naar het begin van het derde hoofdstuk, dat van de dankbaarheid. Van zondag 32 luidt de eerste vraag: “Aangezien wij uit onze ellendigheid, zonder enige verdienste onzerzijds, alleen uit genade, door Christus verlost zijn, waarom moeten wij nog goede werken doen?” Zullen ze er zijn, goede werken, in het leven van hen die weten te zijn vrijgesproken van schuld en straf? Van hen voor wie een Ander de straf van duisternis en dood inging. Hij de vloek, opdat zij de zegening ontvangen zouden... Goede werken...

Wat goede werken zijn? Wel, dat is met een enkel woord gezegd: een heilig leven. Een leven aan de Heere toegewijd. Door Christus verlost te zijn. In Christus geheiligd te zijn. Dat kan niet anders dan tot vrucht hebben: een heilig leven. Op een andere plaats in onze catechismus lezen we: “Het is onmogelijk, dat zo wie Christus door een waar geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid” [antwoord 64]. Over deze dingen zullen we de komende tijd met elkaar nadenken.

J.M.J. Kieviet

BOEKBESPREKINGEN

Dr. G. Kater, Graven in een goudmijn, De vijf thema's van de Dordtse Leerregels, paperback, 92 blz., € 10,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2943 8.

Het is een goede zaak te graven in Gods Woord en in onze belijdenisgeschriften. In dit boekje worden de Dordtse Leerregels behandeld. Het is een

uitgave in samenwerking met de Hersteld Hervormde Jongerenorganisatie (HHJO). Het gaat over de vijf punten van het calvinisme: Totale verdorvenheid, onvoorwaardelijke verkiezing, beperkte verzoening, onweerstaanbare genade en volharding der heiligen. (In het Engels: Total depravity, unconditional election, limited atonement, irresistible grace en perseverance of saints: tulip= tulp). Speciaal voor jongeren worden deze zaken belicht. Op blz. 16 staat een storende fout: 1620 in plaats van 1610. Veel goeds staat in dit boekje. Het wordt op een begrijpelijk manier uiteengezet voor jongeren. Tenslotte citeer ik enkele sprekende zinnen die we lezen op blz. 63 "Zie je het grote verschil tussen de opvatting van de remonstranten en de contraremonstranten? Bij de remonstranten hangt het behoud van zondaren uiteindelijk af van de vraag of wij zelf meewerken. Bij de contraremonstranten komt ons behoud alleen bij God vandaan. Uit Zijn vrije genade! En dat is bijbels: 'Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave' (Efeze 2:8)."

Dr. P. de Vries, Gezanten van Gods lof, Levensschetsen van zeven predikers, 144 blz., gebonden, € 14,99, Uitgeverij Brevier, Kampen, ISBN 9789492433220.

De auteur beschrijft de levens van zeven predikanten: de oud-gereformeerde ds. C. Smits, de hervormde ds. Jac. Van Dijk, de

hervormde ds. J.T. Doornenbal, de vrije predikant ds. J.P. Paauwe, de schotse prof. Hugh Cartwright en prof. Kenneth McRae en de Schots- Amerikaanse prof. John Murray (in het artikel over Murray vinden we veel informatie over de kerkgeschiedenis). De zeven genoemde predikers worden beschreven, er worden waarderende woorden neergeschreven maar er worden ook kritische opmerkingen gemaakt. Er zou veel uit dit boek te citeren zijn. We willen ons beperken tot de omschrijving van de prediking van ds. C. Smits. We lezen op blz. 10 en 11 "De kracht van Smits was zijn prediking van Christus als de enige Middelaar, Die volkomen aan Gods recht heeft voldaan. Sommigen hebben zich aan zijn prediking gestoten en gesteld dat hij de deur van het

koninkrijk der hemelen slechts op een kier zette. Ik kan dat niet beamen. Voor eigengerechtigte godsdienst zette hij de deur helemaal dicht, maar voor hen die schuil wensten te zoeken in de wonden van Christus zette hij die deur helemaal open. Smits heeft de mens op het diepst zoeken te vernederen om God zo allermeeest te verhogen."

John Flavel, Als ik het wond're kruis aanschouw, 107 blz., gebonden, € 12,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2962 9.

Dit boekje bevat 49 overdenkingen voor de lijdensweken. Ze zijn geselecteerd uit de geschriften van John Flavel

(1630-1691). Flavel was predikant te Dartmouth in Zuid- Engeland. Hij stond in de puriteinse traditie. We willen iets doorgeven uit de zestiende overdenking die gaat over 'Dierbaar bloed.' "Voor de kracht van dit bloed verdwijnt de schuld en slinkt die weg als de schaduw voor de heerlijke zon. Elke druppel ervan heeft een stem, en spreekt tot de ziel die zit te beven onder haar schuld, betere dingen dan het bloed van Abel (Hebr. 12:24). Het besprengt ons zodat we alle kwaad kwijtraken, dat wil zeggen een onrustig en beschuldigend geweten (Hebr. 10:22). Dit bloed heeft genoeg in zich om God genoegdoening te schenken, en dan moet het noodzakelijkerwijs ook genoeg hebben om het geweten te bevredigen. Het geweten kan niet meer aan zijn genoegdoening eisen, en zal ook niet minder accepteren dan wat God tot Zijn genoegdoening eist. En in dit bloed is voldoende om beiden genoegdoening te schenken."

Dr. C.R. van den Berg, Nicolaas Schotsman en zijn Eere-zuil, De Dordtse Synode (1618-1619) herdacht, 135 blz., gebonden, € 12,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, uitgave in samenwerking met Protestants Nederland, ISBN 978 90 331 2932 2.

Ds. Nicolaas Schotsman (1754-1822) herdacht in 1819 de Dordtse Synode.

Op 9 en 16 mei 1819 hield hij in de Leidse Marekerk twee preken waarin hij pleitte voor de handhaving van de orthodoxe leer en belijdenis. De eerste preek gaat over Handelingen 20: 30 en 31a 'En uit uzelfen zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich. Daarom waakt.' De tweede preek gaat over Openbaring 16:15 'Zie, Ik kom als een dief. Zalig is hij die waakt en zijn klederen bewaart, opdat hij niet naakt wandele, en men zijn schaamte niet zie.' Die preken werden uitgegeven onder de titel 'Eere-zuil, ter nagedachtenis van de voor tweehonderd jaren te Dordrecht gehoudene Nationale Synode, opgeregt.' Er kwam veel kritiek. Bilderdijk nam het voor Schotsman op en schreef een inleiding voor de tweede druk van de Eerezuil. De twee preken van

ds. Schotsman, met de inleiding van Bilderdijk, zijn nu verschenen in een door dr. C.R. van den Berg hertaalde uitgave. Het boek bevat ook een biografische schets van ds. Schotsman. Een mooie uitgave, zeker het lezen waard.

J.C. Ryle, Komt tot Mij, 112 blz., gebonden, € 11,95, Uitgeverij De Schatkamer, Rumpt, ISBN 978 90 5741 317 9.

Dit boekje bevat vier preken; 1. Een boos hart, Jeremia 17:9 en 10. 2. Komt tot Mij, Matth. 11:2. 3. De bekering, Lukas 13:3. 4. De genade Gods niet te vergeefs, 2 Korinthe 6:1. Ter kennismaking met de inhoud van de preken geven we iets door uit de tweede preek. We lezen op blz. 27 "Kom tot het Lam Gods: Hij neemt de zonden der wereld weg; en hoewel uw harten vol ongerechtigheid zijn, ze zullen veranderd worden 'al waren uw zonden als scharlaken, ze zullen wit als sneeuw worden gemaakt; al waren ze rood als karmozijn, ze zullen worden als witte wol'. Maar let op mijn woorden: God heeft getuigd, dat tenzij u deze weg kiest, de weg van berouw en geloof, u geen zaligheid zult hebben, en hoe vrijer en genadiger de aanbiedingen die u verwerpt, zijn, hoe zwaarder gij zult geoordeeld worden op de jongste dag."

**Mooi vakantie-appartement
in Hoog Sauerland.**
www.huizesolagratia.net

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email: webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

VAN STAVEREN

begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl

HARKES

Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Van de redactie

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 19 maart 2019. Kopij graag binnen donderdag 7 maart 2019.

Biddag

Woensdag 13 maart D.V. zal de jaarlijkse biddag voor gewas en arbeid gehouden worden. Gods Woord zegt: 'Bidt zonder ophouden.' Ons gebed mag wel zijn: Heere, leer ons bidden. Bidden voor onszelf, voor ons nageslacht, voor Nederland, voor de wereld en voor de kerk. In alles zijn we afhankelijk van de Heere.

Ontmoetingsdag

D.V. zaterdag 4 mei 2019 in de Christelijke Gereformeerde Kerk van Werkendam. Sprekers en onderwerp:

1. Jakob als vreemdeling (Gen. 47) ds. A.J.T. Ruis
2. De pelgrimsreis van de vreemdeling (1 Petrus 1 en 2) ds. J.M.J. Kieviet
3. Het kompas van de vreemdeling (Psalm 119) ds. W.L. van der Staaij
4. Het vaderland van de vreemdeling (Hebr. 11) ds. A. van der Zwan

Ambtsdragersconferentie

D.V. Zaterdag 15 juni zal er 's morgens weer een ambtsdragersconferentie gehouden worden. Prof. A. Baars zal spreken over de reformatische visie op de kinderdoop.

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978

E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 27,50,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 30,- per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Contactadres Canada:

D. Kleinjan Tel. 905-627-8556 mail: bewaarhetpand@hotmail.com

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Reformatische vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

telefoon
06-49 49 94 99

 **In de knop
gebroken**

www.indeknopgebroken.nl

*Begravenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardenburg
0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Meliester

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begravenisondernemingdejongh.nl

 **DE BIJBEL
EEN VERGETEN BOEK?**

Het grootste aantal Duitsers beschouwt de Bijbel als een boek voor oude, zieke of eenzame mensen.

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie of een presentatie.

Voor giften aan de
St. Vrienden van Heidelberg en Dordrecht:
NL35 ABNA 0548 9879 20

Voor mensen die hart hebben voor de zorg en in *Huize Winterdijk* willen werken of opgeleid willen worden.

Heeft u weleens een kijkje willen nemen in Huize Winterdijk? Kom dan bij ons langs tijdens de Week van Zorg en Welzijn op D.V. 14 maart 2019.

Programma

10.00 uur Inloop

10.15 uur Presentatie over Huize Winterdijk

10.30 uur Rondleiding door het gebouw

11.00 uur Workshops:

1. Blik op vroeger bij de Dagverzorging

2. Zelfbelevingservaringen o.a. tillift gebruiken, eten geven, bloeddruk en bloedsuiker meten

3. Ervaringsverhalen door verzorgenden over het werken in Huize Winterdijk

12.30 uur Gezamenlijke lunch met gelegenheid tot het stellen van vragen

13.15 uur Einde programma

Aanmelden kan tot 11 maart a.s.
via r.kolk@huizewinterdijk.nl